

پرونده انقلاب

گاهشمار اوج‌گیری انقلاب ۵۷

با آثار و گفتاری از: رضوانه امینیان-داود علی بابایی-آتنا محفوظی-زهرا کریمی

به کوشش رضوانه امینیان

سیدمصطفی خمینی فرزند آیت الله روح الله خمینی (ره) در سال 1309 در قم متولد شد. ایشان دارای استعداد فراوانی بود؛ به طوری که، در همان سنین جوانی به درجه اجتهاد نائل شد. سیدمصطفی خمینی از سال 1341 که نهضت آیت الله خمینی آغاز شد، همواره یار و همراه و مشاور ایشان بود. وی پس از جریان 15 خرداد و نیز بار دیگر پس از تبعید پدر بزرگوارشان، به علت اقدامات اعتراض‌آمیز خود بر علیه رژیم شاه، توسط ساواک دستگیر شد و در نهایت نیز در 13 دی 1343 مأموران رژیم، به خانه او حمله کرده و ایشان را نیز به ترکیه تبعید کردند. ایشان پس از ورود به نجف در کنار برنامه‌های درسی و علمی، مبارزه را در کنار آیت‌الله خمینی ادامه دادند. در سال 48 به دنبال یک سلسله فعالیت علیه رژیم بعثی عراق، دستگیر و به بغداد منتقل شدند. سرانجام در نیمه شب اول آبان 1356،

آیت‌الله سید مصطفی خمینی، به شکل مرموزی از دنیا رفتند.

هفدهم دی 1356

راهپیمایی علیه کشف حجاب، چاپ مقاله «ایران و استعمار سرخ و سیاه» در روزنامه اطلاعات به قلم رشیدی مطلق که قطعاً اسم مستعار بوده است.

نوزدهم دی 1356

قیام مردم قم در اعتراض به چاپ مقاله ایران و استعمار سرخ و سیاه.

دوم بهمن 1356

صدور پیام آیت‌الله خمینی به مناسبت وقایع 19 دی ماه.

ششم بهمن 1356

رژه اعضای حزب رستاخیز در سالگرد انقلاب سفید.

بیست‌ونهم بهمن 1356

برپایی مراسم چهارم شهدای قم و قیام مردم تبریز.

هشتم اسفند 1356

صدور پیام آیت‌الله خمینی خطاب به ملت تبریز به مناسبت حوادث 29 بهمن.

بیست‌وپنجم اسفند 1356

تحریم جشن‌های نوروز توسط علمای حوزه علمیه قم و نهضت آزادی شاخه خارج از کشور.

چهارم فروردین 1357

انتشار پیام آیت‌الله خمینی به مناسبت اربعین شهدای تبریز.

دهم فروردین 1357

برگزاری مراسم چهارم شهدای تبریز، قیام مردم در شهر یزد، اهواز و جهرم.

نوزدهم اردیبهشت 1357

برپایی مراسم چهارم شهدای یزد، اهواز و جهرم. گسترش تظاهرات در 21 شهر کشور.

دهم خرداد 1357

سخنان آیت‌الله خمینی در آستانه سالگرد قیام 15 خرداد.

پانزدهم خرداد 1357
سالگرد قیام 15 خرداد و اقدام به اعتصاب عمومی.

بیست‌وهشتم خرداد 1357
اولین سالگرد درگذشت دکتر علی شریعتی.

هشتم تیر 1357
تقسیم حزب رستاخیز به سه جناح سیاسی.

نهم تیر 1357
برگزاری تظاهرات وسیع در شیراز و کرمانشاه.

دوازدهم تیر 1357
تحریم جشن‌های ماه شعبان توسط آیت‌الله خمینی.
(ایشان در پیامی از مردم خواستند تا به عنوان اعتراض جشن‌های سوم و پانزدهم شعبان را برگزار نکنند)

سیام تیر 1357
تبدیل شدن جشن‌های آیینی پانزدهم شعبان به تظاهرات ضد دولتی.

یکم مرداد 1357
درگیری و تیراندازی در صحن حرم مطهر حضرت امام رضا (ع) در شهر مشهد.

چهاردهم مرداد 1357
سالگرد قیام مشروطه و سخنرانی شاه.

پانزدهم مرداد 1357
آغاز ماه مبارک رمضان و تبدیل مساجد به کانون‌های انقلاب.

بیست‌ویکم مرداد 1357
اعلام حکومت نظامی در اصفهان، تظاهرات علیه جشن فرهنگ و هنر در شیراز.

بیست‌وهشتم مرداد 1357
فاجعه سینما رکس آبادان.

پنجم شهریور 1357
استعفای دکتر جمشید آموزگار از نخست‌وزیری و انتصاب مهندس جعفر شریف امامی از سوی شاه به جای وی. اعلام سیاست‌های «دولت آشتی ملی»

به وسیله شریف امامی.

هشتم شهریور 1357

چاپ عکس آیت‌الله خمینی برای نخستین بار در صفحه اول روزنامه‌های تهران. مصاحبه شاه با تلویزیون فرانسه.

شانزدهم شهریور 1357

راهپیمایی بزرگ در تهران. انتصاب ارتشبد غلامعلی اویسی به سمت فرمانداری نظامی تهران.

هفدهم شهریور 1357

کشتار وسیع مردم در میدان ژاله (شهدای) تهران.

هجدهم شهریور 1357

اشغال تهران توسط تانک‌ها. استیضاح شریف امامی از سوی مجلس شورای ملی. انتشار پیام آیت‌الله خمینی به مناسبت وقایع 17 شهریور.

دوم مهر 1357

محاصره منزل آیت‌الله خمینی در نجف. اعتصاب غذای زندانیان سیاسی.

هشتم مهر 1357

تهدید کارکنان اعتصابی دولت توسط فرمانداری نظامی. برگزاری مراسم چلم قربانیان سینما رکس آبادان.

نهم مهر 1357

رفع محدودیت‌هایی که دولت عراق برای آیت‌الله خمینی ایجاد کرده بود. صدور اعلامیه دولت دربارهٔ بخشودگی مخالفان سیاسی خارج از کشور. متلاشی شدن حزب فراگیر رستاخیز و استعفای دکتر جواد سعید دبیر کل آن.

سیزدهم مهر 1357

عزیمت آیت‌الله خمینی به کویت.

چهاردهم مهر 1357

هجرت آیت‌الله خمینی از بغداد به پاریس. بازگشایی دانشگاه‌ها.

نوزدهم مهر 1357

اعتصاب بزرگ کارکنان مطبوعات در اعتراض به سانسور و نظارت دولت.

بیستوسوم مهر 1357

پیروزی روزنامه‌نگاران و لغو قانون سانسور.

بیست و چهارم مهر 1357

چهل شهدای 17 شهریور. حمله چماقداران به مردم در مسجد جامع کرمان.

دوم آبان 1357

آزادی هزار و صد و بیست و شش زندانی سیاسی.

هشتم آبان 1357

اعتصاب کارکنان شرکت ملی نفت.

نهم آبان 1357

آزادی آیت‌الله سید محمود طالقانی و آیت‌الله حسینعلی منتظری از زندان.

دهم آبان 1357

استیضاح شریف امامی

سیزدهم آبان 1357

کشتار دانش‌آموزان، دانشجویان و مردم انقلابی در دانشگاه تهران.

چهاردهم آبان 1357

آتشسوزی بزرگ تهران، استعفای مهندس جعفر شریف امامی از نخست وزیری.

پانزدهم آبان 1357

نخست‌وزیری ارتشبد غلامرضا ازهراری و تشکیل دولت نظامی. پخش نطق عذرخواهانه شاه از تلویزیون.

بیست و دوم آبان 1357

رادیو و تلویزیون توسط نظامیان اشغال شد و کارکنان آن اعتصاب کردند. پیوستن کارکنان اداره برق به اعتصابیون.

دوم آذر 1357

تیراندازی ماموران به مردم در حرم مطهر امام رضا (ع).

سوم آذر 1357

انتشار پیام آیت‌الله خمینی به مناسبت کشتار در حرم ثامن‌الائمه (ع) و اعلام تعطیلی و عزای عمومی.

پنجم آذر 1357

اعلام عزای عمومی در سراسر کشور. تقاضای کمک کارکنان اعتصابی مطبوعات از مردم.

هفتم آذر 1357

انتشار لیست اسامی افرادی که مقادیر زیادی «ارز» از کشور خارج کرده بودند توسط کارکنان بانک مرکزی.

ششم آذر 1357

قطع برق در ساعت هشت شب به دست کارکنان اداره برق به منظور جلوگیری از پخش اخبار دولتی.

دهم آذر 1357

آغاز ماه محرم و تظاهرات شبانه بر فراز بام‌ها.

یازدهم آذر 1357

انتشار پیام آیت‌الله خمینی به مناسبت آغاز ماه محرم، تعطیل شدن مدارس به مدت ده روز.

نوزدهم آذر 1357

راهپیمایی بزرگ تاسوعا.

بیستم آذر 1357

راهپیمایی بزرگ عاشورا.

بیست و هفتم آذر 1357

اعلام عزای عمومی در کشور. استعفای دسته‌جمعی چند تن از مهندسان پرواز و خلبانان هواپیمای ملی ایران.

چهارم دی 1357
تظاهرات وسیع دانش‌آموزان.

پنجم دی 1357
قطع کامل صادرات نفت.

هشتم دی 1357
تعیین هیئتی از سوی آیت‌الله خمینی برای نظارت بر امر تولید و توزیع نفت.

نهم دی 1357
استعفای ارتشبد از هاری از نخست‌وزیری و انتخاب دکتر شاپور بختیار به جای وی.

شا نهم دی 1357
اعلام سیاست‌های بختیار. کشف یک زندان سیاسی و شکنجه‌گاه در تهران.

نوزدهم دی 1357
افتادن اداره امور شیراز و اردبیل به دست مردم.

بیست‌ودوم دی 1357
اعلام تشکیل «شورای انقلاب» توسط آیت‌الله خمینی

بیست‌وسوم دی 1357
تشکیل اولین جلسه «شورای سلطنت» با حضور شاه.

بیست‌وششم دی 1357
خروج شاه و فرح از کشور.

بیست‌وهفتم دی 1357
انتشار پیام آیت‌الله خمینی در مورد رفتن شاه و دعوت مردم به راهپیمایی روز اربعین. اعلام آمادگی ولیعهد برای عهده‌دار شدن حکومت.

بیست‌ونهم دی 1357
راهپیمایی بزرگ روز اربعین.

سیام دی 1357
سفر رئیس شورای سلطنت به فرانسه و تقاضای ملاقات با رهبر انقلاب.

یکم بهمن 1357

استعفای سیدجلال‌الدین تهرانی از ریاست شورای سلطنت و غیرقانون خواندن این شورا، پیوستن گروه‌هایی از نظامیان به مردم، استعفای بعضی از نمایندگان و وزرا، تهدید امام توسط شاه.

دوم بهمن 1357

رواج آموزش‌های نظامی و ساخت بمب‌های دستی بین مردم، شدت یافتن فرار سربازان از پادگان‌ها.

سوم بهمن 1357

افتادن اداره امور شهر قم به دست مردم، تشکیل کمیته استقبال از آیت‌الله خمینی، رژه سربازان گارد سلطنتی در پادگان لویزان.

چهارم بهمن 1357

محاصره مهرآباد توسط تانک‌ها، تدارک مراسم استقبال از امام.

پنجم بهمن 1357

بسته‌شدن فرودگاه به مدت سه‌روز، تظاهرات طرفداران دولت بختیار.

ششم بهمن 1357

تضمین امنیت فرود هواپیمای حامل امام از سوی کارکنان هواپیمایی، شدت یافتن درگیری میان مردم و نیروهای امنیتی در سطح کشور.

هفتم بهمن 1357

لغو تمام مرخصی‌ها و آماده‌باش تمام نیروهای مسلح.
اعلام سفر بختیار به پاریس و پاسخ آیت الله خمینی به او.

هشتم بهمن 1357

تجمع مردم در اطراف فرودگاه مهرآباد. تحصن روحانیون در دانشگاه تهران.

نهم بهمن 1357

بختیار: در راه بازگشت امام به کشور مانعی نیست. افزایش درگیری‌های خونین در سطح کشور.

دهم بهمن 1357

بازگشایی فرودگاه‌های کشور. موج فرار آمریکایی‌ها از ایران.

یازدهم بهمن 1357

اعلام برنامه‌های کمیته استقبال. آمادگی سراسری مردم برای استقبال از رهبر انقلاب.

دوازدهم بهمن 1357

بازگشت پیروزمندان آیت الله خمینیبه میهن پس از سال‌ها تبعید.

سیزدهم بهمن 1357

دیدار گروه‌های مختلف مردم با آیت الله خمینی. ادامه درگیری‌های شدید در شهرهای کشور.

چهاردهم بهمن 1357

استعفای شهردار تهران و انتصاب دوباره او از سوی آیت الله خمینیبه همان سمت.

پانزدهم بهمن 1357

اعتصاب کارکنان نخست‌وزیری. بازداشت بسیاری از وزراء و کارمندان عالیرتبه دولت به جرم فساد مالی و سوءاستفاده از بیت‌المال توسط دولت بختیار.

شانزدهم بهمن 1357

انتخاب مهندس مهدی بازرگان به نخست‌وزیری دولت موقت از سوی رهبر انقلاب.

هفدهم بهمن 1357

تظاهرات گسترده به حمایت از بازرگان در سطح کشور. حذف سوگند

وفاداری به شاه از مراسم قسم سربازی، خروج ژنرال هایزر از ایران.

هجدهم بهمن 1357

تجمع طرفداران بختیار در ورزشگاه امجدیه (شهید شیرودی) و آغاز کار کانال تلویزیونی انقلاب.

نوزدهم بهمن 1357

رژه عده زیادی از همافران و افراد نیروی هوایی در مقابل آیت الله خمینی.

بیستم بهمن 1357

اعلام سیاستها و وظایف دولت موقت توسط مهندس مهدی بازرگان. درگیری شدید میان همافران و دانشجویان نیروی هوایی و افراد گارد جاویدان.

بیستویکم بهمن 1357

دستیابی مردم به اسلحهخانه نیروی هوایی و شدت یافتن درگیری مسلحانه مردم و نظامیان. انتشار متن فتوای امام مبنی بر باطل بودن قسم وفاداری ارتشیان به شاه. اعلام منع عبور و مرور از ساعت چهارونیم بعدازظهر. انتشار حکم امام درباره ماندن مردم در خیابانها. پیوستن نیروی دریایی و هوایی به مردم.

بیستودوم بهمن 1357

اعلام بیطرفی ارتش. سقوط حکومت 2500 ساله شاهنشاهی و پیروزی انقلاب اسلامی ایران.